Naar een

Ambitiedocument

voor de Nieuwe Meervaart

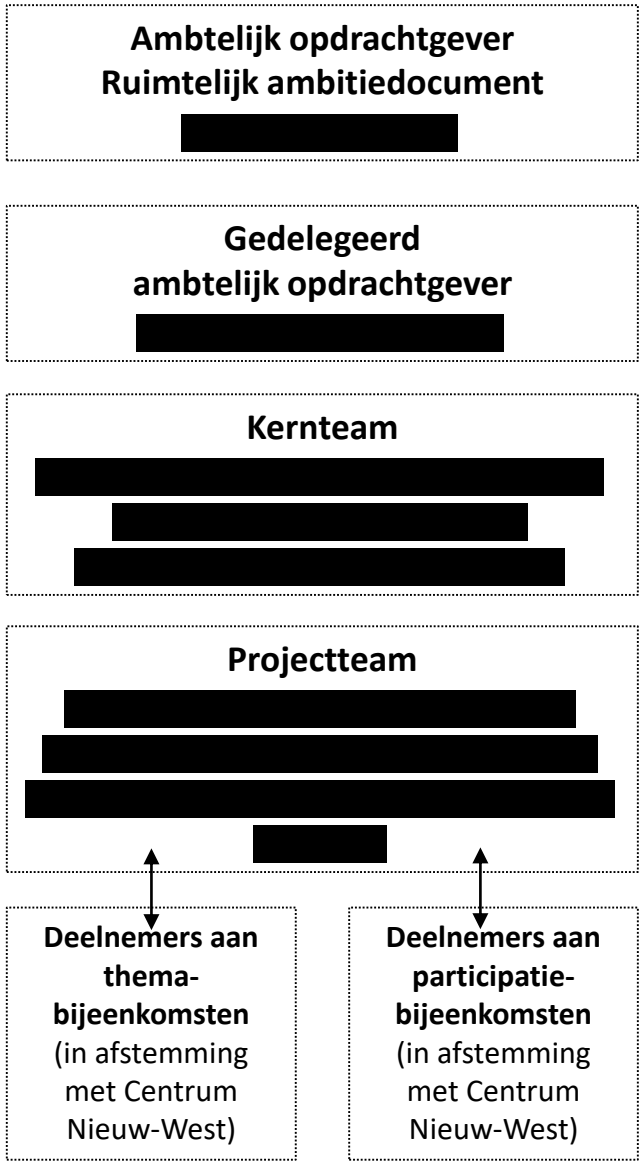
7 juli 2020**, concept**

o | Bedoeling van dit document

- Het Projectteam 'De Nieuwe Meervaart' is gevraagd om een Ruimtelijk ambitiedocument op te stellen.
- Hiervoor is al een eerste stappenplan en een organogram opgesteld (offerte Inbo).
- Om tot concrete uitvoering te komen, is onderhavig document opgesteld dat met de recente ontwikkelingen (het **'vermaatschappelijken van de opgave'** de vraagstelling, zowel procesmatig als inhoudelijk, markeert.
- Doel is om dit document te bespreken met het Kernteam op 8 juli 2020.
- Na verwerking van de uitkomsten van deze bespreking, vormt onderhavig document – als 'living document' – de richting voor verdere uitwerking.

NB Voorstel om te spreken over **Ambitiedocument** en niet meer over Ruimtelijk Ambitiedocument, omdat de opgave zich uiteraard ruimtelijk vertaald, maar breder van aard is (maatschappelijk, cultureel, programmering, sfeer, …).

Opbouw

0. Bedoeling van dit document
1. Redeneerlijn
2. Intermezzo: wat leert ons de politiek-maatschappelijke reactie?
3. Verbrede vraagstelling
   - Polycentrisch Amsterdam en de regio
   - Nieuw-West
   - Sloterplas
   - Centrum Nieuw-West
   - Theater en omgeving
   - Gebruikers en bezoekers
4. Stappenplan: ruimtelijk ambitiedocument – participatie

1 | Redeneerlijn

- Huidige gebouw van de Meervaart, gebouwd als tijdelijk theater op doelmatige wijze, is vrijwel afgeschreven. Daarnaast een tekort aan ruimte om invulling te kunnen geven aan de vraag als makersplek en talentontwikkeling.
- Verbouwing onderzocht, maar voor gemeente en Theater de Meervaart financieel, organisatorisch en logistiek ongewenst.
- Daarom heeft gemeenteraad besloten tot nieuwbouw.
- Aanvankelijk 5 en later 3 kansrijke locaties onderzocht: sloop-nieuwbouw op huidige locatie, nieuwbouw op hoek Lelylaan-Meer en Vaart en nieuwbouw in het water van de Sloterplas.
- Elke locatie heeft voor- en nadelen.
- Omdat de voor- en nadelen niet zonder meer vergelijkbaar zijn, was een politieke afweging gewenst.
- College spreekt, vanuit een brede ambitie voor het centrum van Nieuw-West, de voorkeur uit voor nieuwbouw in het water van de Sloterplas.
- Brede maatschappelijke kritiek op wijze van besluitvorming en op locatie. Wel breed draagvlak voor zo'n forse investering.
- Gemeenteraad en college oordelen dat in besluitvorming onvoldoende inspraak meegenomen is.
- Hierdoor krijgt het **(opstellen van het) Ruimtelijk ambitiedocument een meervoudig doel**:

– Ontwerpkaders voor theater en omgeving (in relatie tot centrum, Sloterplas en -park, Nieuw-West en polycentrisch A'dam).
– Programmering en evenementen in en rondom het theater.
– Brede maatschappelijke consultatie over locatie, gebouw en omgeving, betekenis theater en omgeving voor Nieuw-West.
– Nieuwe vorm van kwaliteitsborging (in geest van Omgevingswet).

Het Parool

Amsterdam | Nederland | Wereld | Kunst & Media | Sport

Nieuwe Meervaart komt ín de Sloterplas

Theater De Meervaart krijgt zeer waarschijnlijk een nieuw onderkomen in de Sloterplas. Het theater moet volgens het stadsbestuur grotendeels in het water komen te liggen, in de zuidwesthoek van de Sloterplas.

Herman Stil 5 juni 2020, 19:37

STAD

Bewoners tegen nieuw theater De Meervaart in de Sloterplas

30 juni 2020, 20.30 uur · Aangepast 1 juli 2020, 07.35 uur · Door Redactie

Een groep van honderden bewoners verenigd in de Vrienden van de Sloterplas is blij dat theater De Meervaart een gloednieuw gebouw krijgt. Maar dat het in de Sloterplas gepland staat, maakt hen woedend. Ze voelen zich niet gehoord in hun bezwaren, terwijl morgen de gemeenteraad er al een beslissing over moet nemen.

Wethouder erkent: inspraak over nieuwe Meervaart schoot tekort

De inspraak door bewoners over de locatie van de nieuwe Meervaart in de Sloterplas is niet goed gegaan. Dit erkende wethouder Touria Meliani donderdagochtend in de gemeenteraad. Als blijkt dat er geen draagvlak is voor deze plek, dan drukt het college het plan niet door.

2 | Intermezzo

Wat leert de politiek-maatschappelijke reactie op besluitvormingsproces, locatiekeuze en argumentatie?

- Over in plaats van mét Nieuw-West: indruk dat 'vanaf de Amstel' besloten wordt over Nieuw-West.
- Te solitair: lijkt vooral keuze van college te zijn, terwijl er meer voorstanders van nieuwbouw en waterlocatie zijn.
- Timing: door waterlocatie niet betrokken te hebben in eerdere participatie over locaties én besluit in laatste vergadering voor zomerreces te nemen, het gevoel van 'overvallen' te worden.
- Onbegrip over afschrijving huidig gebouw: gebouwd in 1977, in 1999 verbouwd, recent blauwe zaal gerenoveerd.
- Vragen over investering: waarom 100 mio in cultuur en een iconomisch gebouw in plaats van …. En waarom in een nieuw theater, terwijl andere in de stad dreigen om te vallen?
- Ongenoegen en zorg over bebouwing in/aan Sloterplas. Terugkerende discussie, met meer bebouwing aan oevers.
- Indruk dat natuur en recreatie tegenover cultuur wordt gezet.
- Keuzeproces: te weinig gedeeld hoe voor- en nadelen tegenover elkaar afgewogen zijn (inclusief kritiekpunten).
- Impact: teveel nadruk op een investering (100 mio), gebouw en locatie, terwijl het had moeten gaan over beleving en betekenis van activiteiten, ontmoetingen, uitstraling voor centrum, bezoekers en bewoners.
- Icoon vs. laagdrempelig podium: hoe verhouden deze zich tot elkaar? Zijn ze misschien ook strijdig?
- Snelheid van verandering: Nieuw-West verandert snel en ingrijpend. Onvoldoende inzicht en overzicht.
- Leefwereld vs. systeemwereld: geen oog voor wat er al goed is, hoe het gebied gebruikt/beleefd wordt.

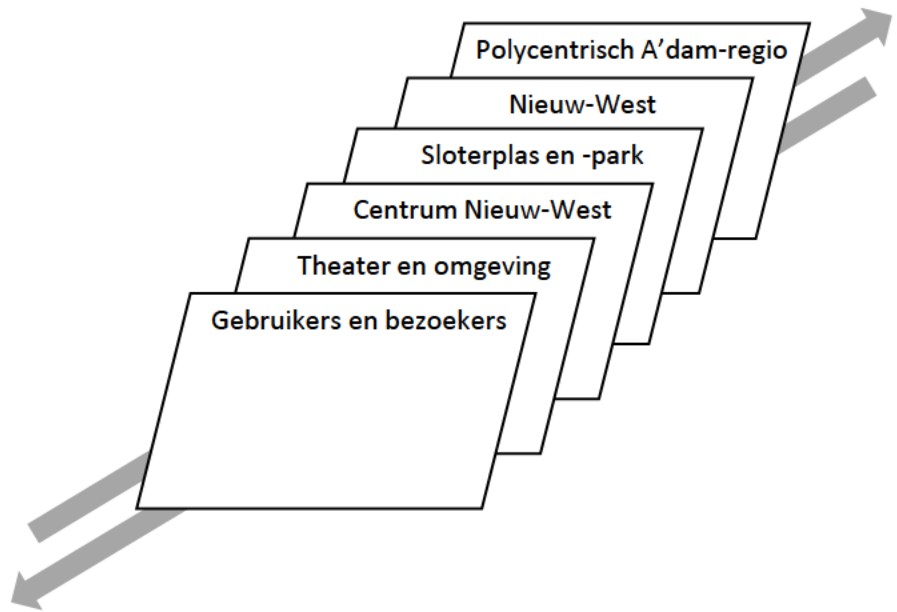
→ **Hoofdboodschap (' huiskamer van Nieuw-West') te veel op achtergrond geraakt.**

3 | Verbrede vraagstelling

Op basis van advies Integrale Commissie Ruimtelijke Kwaliteit (4 december 2019), bespreking Ruimtelijke studie visie Nieuwe Meervaart in dezelfde commissie (1 juli 2020) en discussies in samenleving en raad indruk dat de vraagstelling 6 'niveaus' raakt.

Wat is de betekenis van het nieuwe theater e.o. op de waterlocatie voor:

- Polycentrisch Amsterdam en de regio?
- Nieuw-West?
- Sloterplas en -park?
- Centrum Nieuw-West?
- Theater en omgeving?
- Gebruikers en bezoekers?

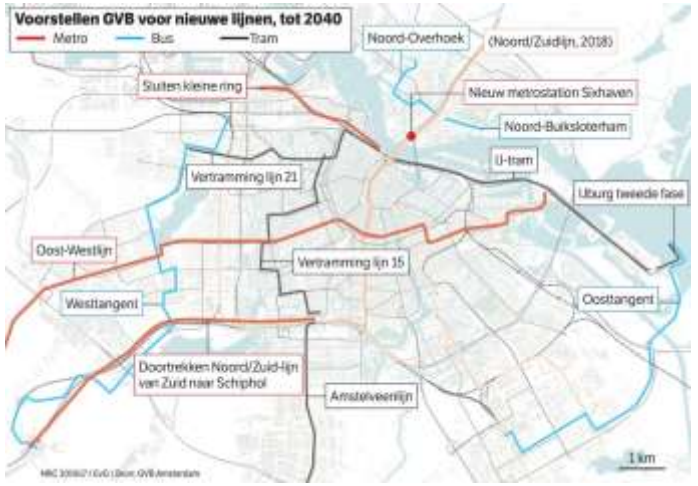

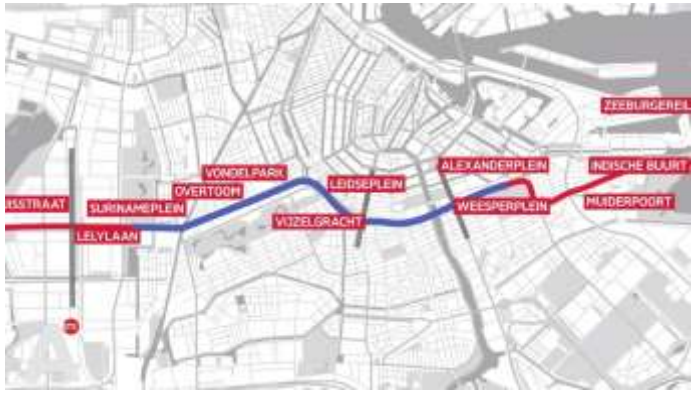
Voorstel om op basis van voorwaarden voor ontwerp
de exacte locatie van het theater nog tegen het licht houden.

3 | **Verbrede vraagstelling** – Polycentrisch Amsterdam en regio

- Wat zijn de bedoelingen achter polycentrisch Amsterdam als gesteld wordt:
  - Spreiding en verbinding, met kunst en cultuur van essentieel belang.
  - Meerdere culturele centra/concentraties van podiumkunsten.
  - Maar ook de ov-knopen (bij toekomstige uitbreiding ov).
  - Verbindingen/stadstraten, zoals Lely Mile.
- Wat zijn de (onderscheidende) profielen van deze (culturele) centra?
  - Binnenstad (met zwaartepunt rond het Leidseplein).
  - Station Bijlmer Arena.
  - Noord?
  - Nieuw-West?

Vertalen naar ontwerpkaders (eisen en ambities) voor theater en omgeving.

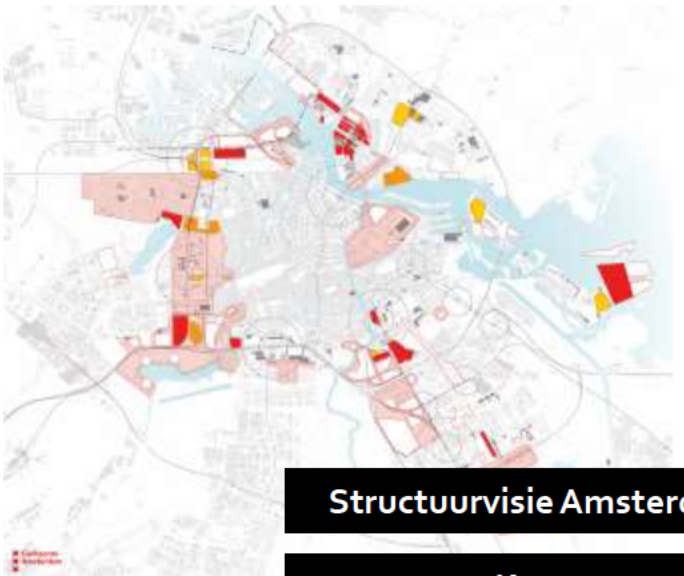

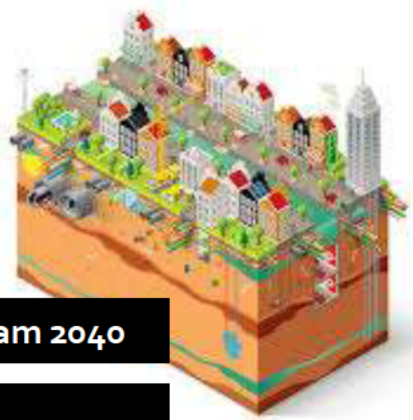

3 | **Verbrede vraagstelling** – Nieuw-West

- Wat zijn de bedoelingen met de doorontwikkeling van Nieuw-West, vanuit dit stadsdeel, de stad en de regio bezien?

Vertalen naar ontwerpkaders (eisen en ambities) voor theater en omgeving.

Structuurvisie Amsterdam 2040

Koers 2025

Omgevingsvisie Amsterdam

Verstedelijkingsstrategie MRA

3 | **Verbrede vraagstelling** – Sloterplas en –park

- Wat waren de oorspronkelijke bedoelingen van de ontworpen natuur met water, oeverbelijning, beplanting en bebouwing in samenhang?
  - Radicaal ontwerpkeuze voor plas en park
  - Spectaculaire eenvoud
- Wat is daarvan goed en minder goed gelukt ('swot')?
  - Groot verschil tussen noordoever en zuid(west)oever, met aandacht voor bijvoorbeeld toegankelijkheid, relatie met bebouwing, mate van integraliteit, bomen/groen,
- Wat is de visie op de toekomst van de Sloterplas en –park als centraal landschappelijk element in Nieuw-West?
  - Wat betekent 'maak waar wat beloofd is', zoals: 'oneindigheid' van de ruimte (valt weg tegen over bebouwing),
  - Sowieso een integrale en meervoudige ontwerpgave, met focus op landschap en natuur in brede betekenis, infrastructuur, wat voor oever wil je, stad verhardt vs. groene wand?,
- Welke rol speelt het nieuwe theater hierin?

Vertalen naar ontwerpkaders (eisen en ambities) voor theater en omgeving.

3 | **Verbrede vraagstelling** – Centrum Nieuw-West

- Wat zijn de bedoelingen van de 4e herziening van het centrum?
- Wat wordt hiermee verbeterd en wat wat wordt gekoesterd ten opzichte van de huidige situatie?
- Wat is de visie (bezoekersgroepen, piekmomenten op de dag/avond, routes/stromen, cross overs tussen voorzieningen, verlengd bezoek, relatie met wonen, et cetera) vanuit het centrum op Meer en Vaart, de zuidoever en de Sloterplas/park?
- Welke rol spelt het nieuwe theater (programmatisch, ruimtelijk/routing, doelgroepen) hierin?

↓

Vertalen naar ontwerpkaders (eisen en ambities) voor theater en omgeving.

3 | **Verbrede vraagstelling** – Theater en omgeving (a)

- Als gesteld wordt dat de Meervaart als podium nu al succesvol is (zie: ambitiedocument de Nieuwe Meervaart), wat is het succes van en hoe vertalen we dit naar ontwerpkaders voor gebouw en omgeving?
  - Trekker van **alle soorten publiek**: van jong (talentontwikkeling, educatie en jeugdprogrammering)
    tot en met oud en van traditionele Nederlanders tot en met nieuwe Nederlanders.
  - Ons publiek is niet naast, maar met elkaar aanwezig.
  - Als makersplek organiseren we vernieuwing van buitenaf. Dit vereist passende, dynamische, innovatieve faciliteiten.
- Hoe vertalen wij de uitgangspunten voor 'meer dan een theater' naar ontwerpkaders voor gebouw en omgeving als gesproken wordt in het ambitiedocument over:
  - Nieuwe perspectieven: "(….) Theater is dé manier om tot nieuwe inzichten te komen, nieuwe ideeën op te doen en tot nieuwe perspectieven te komen? Wat wij laten zien, wat onze makers produceren en wat onze bezoekers ervaren leidt tot een **continue interactie**. Verhalen, achtergronden en culturen inspireren en verrijken elkaar. "
  - Nieuwe vertellingen: "(…) We creëren een plek waar mensen elkaar **ontmoeten** en waardoor nieuwe verhalen ontstaan."
  - Nieuwe verbindingen: "(…) We zijn de verbindende schakel tussen makers, artiesten en het publiek. We brengen mensen bij elkaar met verhalen die hen bindt. We helpen jonge mensen bij het **ontdekken van hun talent en bieden hen een podium** dat hen verbindt met een publiek.

'Meer dan een theater'
Bron: Ambitiedocument de Nieuwe Meervaart

3 | **Verbrede vraagstelling** – Theater en omgeving (b)

- Hoe vertalen we andere ambities met het theater/gebouw naar ontwerpkaders voor gebouw en omgeving als gesproken wordt over:
  - **Gamechanger**, niet als iconisch gebouw, maar als …?
  - **Laagdrempelig** voor theater, urban arts, muziek- en dansonderwijs.
  - **Flexibel en aanpasbaar** gebouw, waarbij de verwachting is dat bestaande voorbeelden niet voldoen en het gebouw er anders uit gaat zien dan vele culturele voorzieningen die nu in Amsterdam (of elders) er zijn. Of ter inspiratie: de Meerpaal in Dronten?
  - Dynamisch podium/spelen met publieksopstelling ('vorm moet inhoud versterken'): geschikt voor diverse producties en evenementen.
  - Festivallocatie met flexibele zalen, ook uit te breiden naar boulevard aan de Sloterplas (unieke optie van **binnen en bu**iten)?
  - Nieuwe **hybride vormen** van theater, dans en disciplinaire crossovers, opgevoerd met en midden in het publiek?
  - Minder voor en over specifieke groepen, maar door hen die het aangaan.
  - Live en exclusief: voldoen aan de behoefte aan unieke gebeurtenissen.
  - Inspelen op samenwerkingen, om zo creatiever en relevanter te kunnen programmeren.

  Maar ook:
  - Alzijdig gebouw op zichtlocatie in water (waar de gevels geacht worden een relatie aan te gaan met de omgeving), maar alleen benaderbaar vanaf landzijde met oplossing voor laden/lossen, back of house, toegang hulpdiensten en traforuimte ('dienstgevel').
  - Verzilveren unieke kans van 'locatie buiten de bebouwde kom', waarmee **natuur (in brede betekenis**: biodiversiteit, waterkwaliteit, circulariteit, zinvolle visuele relatie met landschappelijke oevers Sloterplas, duurzame energie) – naast programma – leidend thema wordt gemaakt van de ontwerpopgave.
  - Gebouw voor urban arts/stadscultuur (onderscheidende voorzieningen), ruwer, open endness, flexibeler, cultureel (ipv visueel) spektakel.
  - Architectuur.

3 | **Verbrede vraagstelling** – Gebruikers en bezoekers

- Wie maken nu gebruik van Centrum Nieuw-West? Hoe ervaren zij het? En wat zijn hun wensen en behoeften?
- Wie maken nu gebruik van theater de Meervaart? Hoe ervaren zij het? En wat zijn hun wensen en behoeften?
- Hoe ontwikkelt Nieuw-West zich door en betekent dit nieuwe doelgroepen en nieuwe wensen en behoeften?
- Welke maatschappelijke trends in centrumbezoek, recreatie en cultuur zijn er?

Vertalen naar ontwerpkaders (eisen en ambities) voor theater en omgeving.

4 | Stappenplan: ruimtelijk ambitiedocument - participatie

1. Uitspraak over verhouding ambitiedocument – participatieproces. Kernteam 8 juli.
2. Organiseren van participatieproces. Juli.
   - Trekker: profielschets maken (kennis van (stads)cultuur, onafhankelijk, relatie kunnen leggen met ruimtelijk proces).
   - Trekker: van buitenaf of al helemaal ingevoerd in Nieuw-West?
   - Bij van binnen uit, bijvoorbeeld relatie met Nice Nieuw West, Pakhuis de Zwijger Nieuw-West, Van Eesteren Museum, ondernemersvereniging?
   - Bij van buitenaf, bijvoorbeeld Saskia Beer (Glamour Manifest Amstel III), Eva de Klerk (NDSM, Heesterveld Creative Community), Theo Dohle (De Wijde Blik), Sandra Chedi (NDSM Botel, Wow, Streetsmart), Gunay Uslu (Corendon, VU)?
   - Goede relatie leggen met Centrum Nieuw-West-participatie (en mogelijk ook andere participatieprocessen in Nieuw-West).
3. Maken van krachtenveldanalyse: wie al eerder betrokken, wie nog te betrekken? Juli.
4. De vragen onder de zes 'niveaus' (zie hiervoor) beantwoorden en op basis hiervan themabijeenkomsten opzetten. Hierbij zowel themabijeenkomsten (met ontwerpkaders, schetsen en referenties: 'praten en concretiseren') die meer toetsend van aard zijn als meer agenderend. Juli/aug.
5. Voorbeelden van ruimtelijke ambitiedocumenten verzamelen en op basis hiervan een geannoteerde inhoudsopgave maken. Zo wordt dit document al werkende weg met themabijeen- en/of participatiebijeenkomsten gevoerd. Juli/aug.
6. Reeks van bijeenkomsten, met een behoorlijke frequentie/hard beat. Hierin ook rol voor SIRK. September.
7. Eerste contouren van Ruimtelijk ambitiedocument met grote reflectiebijeenkomst. Oktober.
8. Eindproduct met opnieuw een grote bijeenkomst. November.
9. Besluitvorming. December 2020/februari 2021.